

UZAVŘENÉ PŘÍSPĚVKY ke dni 2.5.2012

DPH

367/04.04.12 Vady na dodaném zboží a související náklady z pohledu DPH

Předkládá: Mgr. Milan Tomíček, daňový poradce, č. osvědčení 1026

1. Účel příspěvku

Předmětem tohoto příspěvku je sjednotit názory na DPH dopady pro případy, kdy odběratel poté, co převezme dodané výrobky, zjistí vady na těchto výrobcích a požaduje určitou formu náhrady od dodavatele daných výrobků. Tento příspěvek se zaměřuje na případy, kdy odběratel požaduje po dodavateli finanční náhradu.

2. Situace

Situaci, která je předmětem tohoto příspěvku, lze popsat následujícím způsobem:

- Odběratel, plátcce daně (dále jen „**Odběratel**“) koupí od dodavatele zboží (dále jen „**součástky**“), které při své výrobě zapracovává do svého finálního výrobku.
- V rámci výroby se projeví vady součástek, které znehodnotily celý finální výrobek.
- Odběratel je v této souvislosti nucen zakoupené součástky přebírat, v důsledku čehož se jeho zaměstnanci věnují záležitostem v souvislosti s kontrolou kvality a nemohou se věnovat standardním záležitostem ve výrobě.
- Provedenou kontrolou je, mimo jiné, zjištěno, že součástky nebyly dodány ve sjednané jakosti, v jakosti obvyklé pro daný účel, a že byly splněny podmínky pro vznik nároků na vady vůči dodavateli, tudíž se na situaci vztahuje režim odpovědnosti za vady.
- Odběratel požaduje po dodavateli kromě úhrady kupní ceny vadných výrobků také náhradu škody vzniklé v důsledku dodání vadných výrobků, tj. úhradu nákladů spojených s jejich tříděním, jejich opravou apod., a také úhradu hodnoty výrobků zničených z důvodu použití vadných výrobků.

3. Právní rámec

3.1 Odpovědnost za vady

Nemá-li dodané zboží-součástka jakost dle smlouvy, pak má vady. Takový případ podléhá režimu odpovědnosti za vady podle § 422 a násl. Obchodního zákoníku.

Má-li poskytnuté zboží vady, pak má Odběratel různé nároky z vad zboží. Odběratel může požadovat zejména:

- (i) odstranění vad dodáním náhradního zboží za zboží vadné
- (ii) odstranění vad opravou zboží, jestliže vady jsou opravitelné
- (iii) poskytnutí přiměřené slevy z kupní ceny, popř.

(iv) odstoupení od smlouvy, a to v souladu s bližšími podmínkami případně sjednanými ve smlouvě.

Požaduje-li tedy Odběratel vrácení peněz za vadné součástky, pak se jedná o režim odpovědnosti za vady a kupující požaduje slevu z ceny (nejedná se o odstoupení od smlouvy). Cena vadných součástek je rovna požadované/poskytnuté slevě.

3.2 Odpovědnost za škodu

Došlo-li důsledkem vady zboží k poškození majetku Odběratele (např. zničení, znehodnocení určitého produktu zapracováním vadné součástky, poškození výrobního stroje, znehodnocení materiálu) a v souvislosti s tím vznikly Odběrateli další dodatečné náklady, např. nemožnost pokračovat ve výrobě z důvodu dodání vadných výrobků, vznik vícenákladů z důvodu dodání vadných komponent, dodatečná manipulace s dodanými součástkami nad rámec první kontroly, dodatečná kontrola, apod., pak se jedná o režim odpovědnosti za škodu podle § 373 a násl. Obchodního zákoníku.

3.3 Souběh nároků z vad a nároků z náhrady škody

V této souvislosti je nutné zmínit také § 440 obchodního zákoníku, kdy zákon stanoví, že uspokojení, kterého lze dosáhnout uplatněním některého z nároků z vad zboží (viz výše) nelze dosáhnout uplatněním nároku z jiného právního důvodu, např. nárokem na náhradu škody.

Citované ustanovení brání především obcházení zákonných notifikačních lhůt pro uplatnění nároků z odpovědnosti za vady tím, že vylučuje uplatňování totožného nároku, který měl být řádně uplatněn z titulu odpovědnosti za vady, z titulu odpovědnosti za škodu nebo z bezdůvodného obohacení. Existují totiž takové nároky, které mohou být uplatněny jak z titulu odpovědnosti za vady, tak kupř. z titulu náhrady škody, přičemž režim uplatnění jednoho nároku z odlišných titulů je značně rozdílný. Proto je nutné tyto nároky striktně odlišovat. Např. pokud vadné součástky měly nižší (až nulovou) hodnotu než zboží bezvadné, není možné uplatňovat tento typický nárok z odpovědnosti za vadu jako nárok z titulu odpovědnosti za škodu či z jiného právního důvodu. Z uvedeného vyplývá, že požadovaná úhrada ceny vadných dílů nemůže být podřazována pod náhradu škody, ale vždy pouze pod náhradu vad v režimu odpovědnosti za vady.

Z odpovědnosti za škodu mohou vzniknout práva shodná s odpovědností za vady, ale také práva odlišná, která z odpovědnosti za vady nelze uspokojit. Může se zejména jednat o další škody, které jsou vadným plněním zapříčiněny. Takto vzniklá škoda (kupř. nemožnost pokračovat ve výrobě z důvodu dodání vadných výrobků, vznik vícenákladů z důvodu dodání vadných komponent apod., nutnost další kontroly, nutnost dodatečného přetřídění) nemůže být kryta některým nárokem z odpovědnosti za vady, ale musí být řádně uplatněna v režimu odpovědnosti za škodu. Uplatněním nároku na náhradu škody se tedy poškozený, tj. Společnost nemůže domoci kompenzace hodnoty součástek (opravy vadné součástky, slevy z ceny), ale může žádat náhradu skutečné škody nebo ušlého zisku, které mu v důsledku vadného plnění (dodáním vadných součástek) vznikly.

4. DPH režim

Plnění plynoucí z výše uvedených právních titulů mají z pohledu DPH odlišné dopady. Níže se tedy blíže zabývám jednak režimem uplatnění nároků z odpovědnosti za vady v podobě požadované slevy z kupní ceny dodaných součástí a jednak režimem uplatnění nároků z odpovědnosti za škodu v podobě náhrady škody:

4.1 Odpovědnost za vady – sleva z ceny dodaných součástí

Podle § 42 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění (dále jen „**zákon o DPH**“) má dodavatel součástí povinnost při jakékoli změně výše úplaty za dodané zboží provést opravu základu daně a výše daně. S tím souvisí i povinnost dodavatele vystavit v souvislosti s poskytnutím slevy opravný daňový doklad (dříve „dobropis“). Dodavatel musí opravný daňový doklad vystavit do 15 dnů od zjištění skutečností rozhodných pro provedení opravy. Určení konkrétního dne se tak ve značné míře odvíjí od konkrétní situace, především pak od data vzniku nároku na poskytnutí slevy z titulu odpovědnosti za vady zboží.

Odběratel je v takovém případě naopak povinen snížit původně uplatněný nárok na odpočet daně, a to již za zdaňovací období, ve kterém se dozvěděl o okolnostech rozhodných pro vznik povinnosti provést opravu základu daně a výše daně (určení konkrétního dne se tak bude opět odvíjet především od data vzniku nároku na poskytnutí slevy).

Opravu základu daně a výše daně resp. opravu nároku na odpočet daně je Odběratel obdobným způsobem povinen provést i v případech, kdy je zboží pořízeno z jiného členského státu EU či ze státu mimo EU.

4.2 Odpovědnost za škodu – náhrada škody

Nároky z odpovědnosti za škody uvedené výše v bodě 3.2 (tj. zničení, znehodnocení určitého produktu zapracováním vadné součástky, poškození výrobního stroje, znehodnocení materiálu, dodatečné náklady vzniklé z důvodu nemožnosti pokračovat ve výrobě způsobené dodáním vadných výrobků, vícenáklady vzniklé z důvodu dodání vadných komponent, náklady související s dodatečnou manipulací s dodanými součástkami nad rámec první kontroly, náklady spojené s dodatečnou kontrolou) nepodléhají DPH, neboť se nejedná o dodání, pořízení či dovoz zboží za úplatu ani o poskytnutí služby za úplatu. Odběratel tedy při vyúčtování těchto škod nebude na faktuře u částky náhrady škody stanovené podle výše uvedených pravidel uvádět DPH.

Z pohledu DPH bude tedy nutné výše uvedená plnění resp. vypořádání nároků z jednotlivých právních titulů oddělit.

5. Závěr

Doporučuji odsouhlasit postupy uvedené výše pod body 4.1 a 4.2.

Stanovisko Generálního finančního ředitelství :

Dílčí závěr v bodě 4.1. Odpovědnost za vady – sleva z ceny dodaných součástí

Souhlas s dílčím závěrem

Dílčí závěr v bodě 4.2. Odpovědnost za škodu

Souhlas s dílčím závěrem.